

Szirtes Klára (Kovács Tamásné)

„Nem gondoltam, hogy árva lennék.”

1944 késő őszén vagy tél elején az apai nagyapám a → csillagos házból bekísért a Vilma királynő útján lévő ► zsidó árvaházba. Holmiként velem adta a pehelypap-lankámat és egy kis bőröndbe rakva a váltó ruhámat megígérvén nekem, hogy pár nap múlva értem jön. Nem gondoltam, hogy árva lennék, mivel ugyan az édesapámat 1942-ben → munkaszolgálatra vitték, és utoljára 1943 januárjában írt, majd édesanyámat a csillagos házból elvitték valahova, de mindkettőjüket vártam haza a magam hétéves tudatlanságával.

Így nem is próbáltam a többi árva gyerekkel kapcsolatot létesíteni, mert hiszen értem jön a nagyapám, és tovább várjuk vissza a szüleimet.

Nem így történt. Az árvaházban felkutatott engem szüleim testvéri jó barátja és elmagyarázta, hogy onnan ő el akart vinni biztonságosabb helyre a nővéréhez, aki nem zsidó, és nála várjak tovább. Neki viszont nem adott oda az árvaház vezetése, mivel nem közvetlen hozzátartozó volt. Útmutatást adott, hogy meg kell szöknöm a veszélyesnek tartott árvaházból, és el is magyarázta az utat, amelyen a nővéréhez eljutok. Jól megjegyeztem.

Később átvittek bennünket a ► Munkácsy Mihály utcában lévő árvaházi épületbe, ahol garzonlakásokban helyeztek el bennünket. Bútor nem volt a szobákban, a puszta földön aludtunk. Engem nagy aggodalom töltött el, hogy ha értem jön a nagypapa, nem fog ezen a helyen megtalálni. Vagy ha tényleg meg kell szöknöm, helytálló-e innen is a megjegyzett útvonal.

Mindez teljesen felesleges volt, mert pár nap múlva menetbe rendezve eltereltek minket erről a helyről is és fegyveres őrk kíséretében végigvezettek bennünket a Lövölde téren, majd a Király utcán. Amikor a Teréz templomhoz értünk, megszólaltak a szirénák.

Nekem ismerős volt a környék, hiszen a Csányi utcában laktak az anyai nagyszüleim. Így mit sem törődve az örökkel gyorsan kiléptem a sorból és befutottam a Csányi utcába. A házból addigra az összes zsidót eltávolították a gettóba, csak a házmester nénit találtam otthon. Nem vállalta, hogy elbújtat, és bekísért a nagyszüleimhez a → gettóbeli lakhelyükre. Örömmel csatlakoztam hozzájuk és a velük lévő további rokonhoz. Itt ért a felszabadulás 1945. január 18-án, csütörtökön.

Természetesen így visszaemlékezve hálával tartozom az árvaháznak, amiért fedelet és ellátást biztosított ezekben a nehéz napokban. Sajnos egyáltalán nem tudom, hogy összesen hány napig voltam náluk. Csak azt tudom, hogy az apai nagyapám hamis papírokkal bujkált valahol, és életben maradt, az árvaházi gyerekek nagy részét a Dunába lőtték.